

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี อันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วม ร่วมในการดำเนินการด้วย ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิ แก่คนไทย สามารถปรับ ประยุกต์หลักธรรมคำสอน ทางศาสนาเข้ากับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้ อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจาก ชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านต่อไป

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้าน คิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนาแก้ปัญหาเป็นทั้ง สติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความ ครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตใน วงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ ความรู้ใน หลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และ เทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐาน คุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพา ตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จัก ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อ เชลลการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้าน การบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถ พึ่งตนเองทาง เศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มหัตถกรรม และอื่นๆ เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและ รักษาสุขภาพ ของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทาง ด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการ การค้า การ สละและบริการกองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและ โภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกัน คุณภาพชีวิต ของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงาน ด้านต่างๆ ทั้ง ขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน ระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขา การจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้พัฒนา และถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงาน เกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์ และ ปรับใช้หลักธรรม คำสอนทางศาสนาความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้ บังเกิดผลดีต่อบุคคล และสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณีข้าว เป็นต้น

ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา

รายชื่อวัด/สำนักสงฆ์

ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนวัด/ สำนักสงฆ์ (แห่ง)	ชื่อวัด/สำนักสงฆ์ สถานที่ตั้ง	จำนวน (แห่ง)
๑	บ้านกายน้อย	๑	วัดกายน้อย ม.๑ ต.เมืองกาย	๑
๒	บ้านเมืองกาย	๑	วัดเมืองกาย ม.๒ ต.เมืองกาย	๑
๓	บ้านออบ	๑	วัดบ้านออบ ม.๓ ต.เมืองกาย	๑
๔	บ้านเหล่า	๑	วัดบ้านเหล่า ม.๔ ต.เมืองกาย	๑

แยกตามประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ด้านการเกษตร

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	การเก็บใบเมี่ยง	นายเดช รัชชี	ม.๒ ต.เมืองเก่า

ด้านหัตถกรรม สิ่งประดิษฐ์

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	อุปกรณ์เก็บใบเมี่ยง	นายสุทัศน์ จอมเม็ด	ม.๔ ต.เมืองเก่า
๒	การจักสานตะกร้า	นายแก้ว ปันดวง	ม.๑ ต.เมืองเก่า
๓	การจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่	นางสาวนีย์ ผางมาลี	ม.๒ ต.เมืองเก่า

ด้านอาหาร และการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	การทำกล้วยฉาบ	นางกิ่งแก้ว สุหาชัย	ม.๔ ต.เมืองเก่า
๒	การทำสาหร่ายใบชา	นางศรีนวล สจจโน	ม.๓ ต.เมืองเก่า
๓	การทำขนมพื้นบ้าน	นางอำไพ บุญแต่ง	ม.๓ ต.เมืองเก่า
๔	การทำขนมข้าวแต่น	นางสาวแววารี รักร่วม	ม.๓ ต.เมืองเก่า

ด้านการแพทย์แผนไทย

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	การนวด	นางทองเหรียญ เชื้อมูล	ม.๒ ต.เมืองเก่า

ด้านศาสนา วัฒนธรรม

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	พิธีกรรมทางศาสนา	พระครูสุพัฒน์เขต สุวฑฒโน	ม.๓ ต.เมืองเก่า

ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากชา และกาแฟ	นายเดช รังษี	ม.๒ ต.เมืองเก่า

ทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลเมืองกาย
องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย

ที่	ชื่อ - นามสกุล ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภาพถ่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น	ที่อยู่	ความรู้ ความสามารถ
๑	นายเดช รังษี		<p>ไร่ชาลุงเดช บ้านเมืองกาย หมู่ ๒ ตำบลเมืองกาย อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่</p>	<p>ด้านการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านเกษตรกรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านการแปรรูป ผลิตภัณฑ์จากชา และกาแฟ</p>

ที่	ชื่อ - นามสกุล ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภาพถ่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น	ที่อยู่	ความรู้ ความสามารถ
๒	พระครูสุพัฒน์เขต สุวทมนโน		<p>เจ้าคณะตำบลเมืองกาย เจ้าอาวาสวัดบ้านออบ หมู่ ๓ ตำบลเมืองกาย อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่</p>	<p>ด้านภาษาและ วรรณกรรม ด้านพิธีกรรม ทางศาสนา</p>

ที่	ชื่อ - นามสกุล ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภาพถ่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น	ที่อยู่	ความรู้ ความสามารถ
๓	นายสุทัศน์ จอมเม็ด	 <p data-bbox="611 1316 1406 1396">สุทัศน์ จอมเม็ด กับอุปกรณ์เก็บเม็ียง</p>	<p data-bbox="1592 762 1861 970">บ้านเลขที่ ๔๓/๑ หมู่ ๔ ตำบลเมืองกาย อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่</p>	<p data-bbox="1928 715 2130 1026">ด้านการอนุรักษ์ วัฒนธรรม การแปรรูป ผลิตภัณฑ์ จากชาอัสสัม (ใบเม็ียง)</p>

ที่	ชื่อ - นามสกุล ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภาพถ่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น	ที่อยู่	ความรู้ ความสามารถ
๔	นายประจวบ ชันธวงค์		<p>บ้านเลขที่ ๒/๒ หมู่ ๔ ตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่</p>	<p>ด้านการเมือง การปกครอง ด้านเศรษฐกิจ พอเพียง</p>

ที่	ชื่อ - นามสกุล ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภาพถ่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น	ที่อยู่	ความรู้ ความสามารถ
๕	นายแก้ว ปันดวง		<p>บ้านเลขที่ ๕ หมู่ ๑ ตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่</p>	<p>ด้านการจักสาน</p>

ที่	ชื่อ - นามสกุล ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภาพถ่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น	ที่อยู่	ความรู้ ความสามารถ
๖	นางตะวันฉาย ปันดวง		<p>บ้านเลขที่ ๓/๑ หมู่ ๑ ตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่</p>	<p>ด้านการทำ ไม้กวาดดอกหญ้า</p>

๗

นางสาวนีย์ ผางมาลี

บ้านเลขที่ ๒๑/๒
หมู่ ๑ ตำบลเมืองเก่า
อำเภอแม่แตง
จังหวัดเชียงใหม่

ด้านการทำ
จักสานใบค้อ

